

VILNIAUS PETRO VILEIŠIO PROGIMNAZIJOS PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Vilniaus Petro Vileišio progimnazijos (toliau – progimnazija) tvarkos aprašo (toliau – Tvarkos aprašas) paskirtis – užtikrinti progimnazijoje sveiką, saugią, užkertančią kelią smurto, prievartos apraiškomis aplinką, kuri yra psichologiškai, dvasiškai ir fiziškai saugi.

2. Tvarkos aprašas nustato patyčių stebėsenos, prevencijos ir intervencijos vykdymą progimnazijoje.

3. Tvarkos aprašas remiasi šiais principais:

3.1. į patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl socialinės padėties, lyties, seksualinės orientacijos, negalės, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;

3.2. kiekvienas progimnazijos administracijos atstovas, mokytojas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie patyčias, turi reaguoti ir jas stabdyti;

3.3. veiksmų turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie patyčias amžiaus ir pareigų bei nepriklausomai nuo besityčiojančiųjų ar patiriančių patyčias amžiaus ir pareigų.

4. Visi progimnazijos bendruomenės nariai turi būti supažindinti su progimnazijos patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarka: mokiniai supažindinami per klasės valandėles ir pasirašo išklaustų instruktažų lape, mokytojai, švietimo pagalbos specialistai, kiti darbuotojai susipažįsta su aprašu ir parašu raštinėje patvirtina, jog susipažino, mokinių tėvams (globėjams, rūpintojams) išsiunčiamas aprašas per elektroninį dienyną arba informuojama, kur aprašą galima rasti (mokyklos elektroniniame dienyne, mokyklos svetainėje).

5. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

5.1. **patyčios** – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui. Patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir/ar netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):

5.1.1. **žodinės patyčios**: pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

5.1.2. **fizinės patyčios**: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;

5.1.3. **socialinės patyčios**: socialinė izoliacija, tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;

5.1.4. **elektroninės patyčios:** skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.

5.2. **patyčias patiriantis vaikas** – mokinys, iš kurio yra tyčiojamasi;

5.3. **besityčiojantysis** – mokinys ar suaugęs, inicijuojantis patyčias ir/ar prisidedantis prie jų;

5.4. **patyčias patiriantis suaugęs** – administracijos atstovas, mokytojas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, iš kurio tyčiojasi mokinys (-iai) ar kiti asmenys;

5.5. **patyčių stebėtojas** – mokinys, matantis ar žinantis apie patyčias;

5.6. **patyčių prevencija** – veikla, skirta patyčių rizikai mažinti imantis progimnazijos bendruomenės narių (vaikų, administracijos atstovų, mokytojų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių;

5.7. **patyčių intervencija** – visuma priemonių, taikomų visiems patyčių dalyviams (patiriantiems, besityčiojantiems, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant mokinių tėvus (globėjus, rūpintojus);

5.8. **patyčių prevencijos ir intervencijos stebėseną** – patyčių situacijos progimnazijoje stebėjimas renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinio tolesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.

6. Tvarkos aprašas parengtas vadovaujantis Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija, Lietuvos Respublikos Švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos Vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu, „Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Vilniaus miesto bendrojo ugdymo mokyklose tvarkos aprašu“, patvirtintu Vilniaus miesto savivaldybės Administracijos direktoriaus 2016 m. birželio 30 d. įsakymu Nr.30-1602, kitais įstatymų įgyvendinamaisiais teisės aktais.

II. PATYČIŲ STEBĖSENA IR PREVENCIJA

8. Patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi progimnazijos veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi progimnazijos vadovas, vaiko gerovės komisijos nariai, klasių vadovai, o ją vykdo visi progimnazijos bendruomenės nariai.

9. Progimnazijos vadovas yra atsakingas už progimnazijos tvarkos aprašo vykdymą, už stebėsenos rezultatais paremtą kasmetinio patyčių prevencijos priemonių plano parengimą, pristatymą progimnazijos bendruomenei ir vykdymą.

10. Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos įgyvendinimą koordinuoja direktoriaus paskirta Patyčių prevencijos koordinacinė grupė, sudaryta iš socialinio pedagogo, psichologo, 1 klasės vadovo, atstovaujančio pradinėms klasėms ir 1 klasės vadovo, atstovaujančio 5–8 klasėms. Patyčių prevencijos koordinacinei grupei vadovauja socialinis pedagogas.

11. Patyčių prevencijos koordinacinė grupė:

11.1. kiekvieną mėnesį Vaiko gerovės komisijos posėdžio metu peržiūri patyčių atvejų žurnalo duomenis, juos apibendrina kartu su kitais pas švietimo pagalbos specialistus užfiksuotais patyčių atvejais;

11.2. remdamasi pranešimais apie patyčias, apklausų duomenimis rengia patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių planą;

11.3. aptaria turimą informaciją specialistų pasitarimuose, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį vaiko gerovės komisijos posėdyje;

11.4. teikia siūlymus progimnazijos vadovui dėl patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo progimnazijoje, darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo patyčių prevencijos ar intervencijos srityje ir kitais klausimais, susijusiais su patyčiomis;

11.5. teikia siūlymus progimnazijos vadovui dėl progimnazijos tvarkos aprašo tobulinimo.

12. Klasių vadovai yra atsakingi už patyčių atvejų stebėseną, prevenciją savo vadovaujamosiose klasėse:

12.1. fiksuoja darbą su patyčių atvejais „Patyčių atvejų žurnale“;

12.2. organizuoja korekcinis pokalbius su klasės mokiniais ir jų tėvais;

12.3. įgyvendina progimnazijos pasirinktą prevencinę programą.

III. PATYČIŲ INTERVENCIJA

13. Visais įtariamų ir realių patyčių atvejais kiekvienas progimnazijos administracijos atstovas, mokytojas ar švietimo pagalbos specialistas, kitas darbuotojas reaguodamas:

13.1. įsikiša įtarus ir/ar pastebėjus patyčias – nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus;

13.2. primena mokiniui, kuris tyčiojasi, progimnazijos nuostatas ir elgesio taisykles;

13.3. esant pagalbos mokinio sveikatai ir gyvybei reikalingumui, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus, rūpintojus) ar progimnazijos darbuotojus) ar institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba);

13.4. informuoja klasės vadovą apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias;

13.5 patyčių atvejį tą pačią dieną registruoja patyčių registravimo žurnale.

14. Progimnazijos administracijos atstovo, mokytojo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo veiksmai įtarus ir/ar pastebėjus elektronines patyčias ar gavus apie jas pranešimą:

14.1 išsaugo vykstančių elektroninių patyčių įrodymus ir nedelsiant imasi visų reikiamų priemonių elektroninėms patyčioms sustabdyti;

14.2. įvertina grėsmę mokiniui, jo sveikatai ir esant poreikiui kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus rūpintojus) ar progimnazijos darbuotojus) ar institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba);

14.3. surenka informaciją apie besityčiojančių tapatybę, dalyvių skaičių ir kitus galimai svarbius faktus;

14.4. informuoja klasės vadovą apie elektronines patyčias ir pateikia įrodymus (išsaugotą informaciją).

15. Klasių vadovas gavęs informaciją apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias:

15.1. patyčių atvejį tą pačią dieną registruoja patyčių registravimo žurnale;

15.2. organizuoja individualius pokalbius su patyčių dalyviais, informuoja jų tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui kviečia mokinių tėvus dalyvauti pokalbiuose, taikytas priemones registruoja patyčių žurnale;

15.3. kai patyčių atvejai kartojasi, kreipiasi į socialinį pedagogą, psichologą, informuoja klases kuriojančią pavaduotoją ugdymui, pateikia jiems surinktą informaciją apie situaciją, bendradarbiauja su švietimo pagalbos specialistais, kol dirbama su atveju.

16. Socialinis pedagogas, bendradarbiaudamas su psichologu ir klasės vadovu:

16.1 numato veiksmų planą, supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus) esant poreikiui koreguoja veiksmų planą;

16.2. informuoja progimnazijos vadovą apie esamą situaciją.

16.3 jeigu patyčių situacija tęsiasi, kreipiasi į vaiko gerovės komisiją, kuri paskiria atvejo svarstymo laiką. Atvejo svarstyme dalyvauja mokinys ir jo tėvai (globėjai, rūpintojai), kuriuos informuoja klases vadovas, ir pats klases vadovas.

17. Mokinui pasityčiojus iš administracijos atstovo, mokytojo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo asmuo, pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias, turėtų informuoti progimnazijos vadovą, kuris imasi šiame progimnazijos tvarkos apraše ar kituose progimnazijos dokumentuose numatytų veiksmų.

18. Administracijos atstovui, mokytojui, švietimo pagalbos specialistui ar kitam darbuotojui pasityčiojus iš mokinio asmuo, pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias, turėtų informuoti progimnazijos vadovą, kuris:

18.1. individualiai arba dalyvaujant suinteresuotiems asmenims (direktoriaus pavaduotojas ugdymui, socialinis pedagogas, psichologas, mokinio tėvai) kalbasi su skriaudėju;

18.2. jeigu situacija kartojasi, gali skirti įspėjimą apie darbo pareigų pažeidimą.

19. Progimnazijos vadovas, sužinojęs apie progimnazijos darbuotojo patiriamas patyčias arba progimnazijos darbuotojo tyčiojimąsi privalo nedelsiant imtis priemonių:

19.1. inicijuoja pokalbį su visomis patyčių situacijoje dalyvavusiomis pusėmis, susitarimus fiksuoja raštu;

19.2. jeigu susitarimų nesilaikoma, gali skirti įspėjimą apie darbo pareigų pažeidimą.

20. Kitiems patyčių dalyviams pagal individualius poreikius progimnazijoje teikiama švietimo pagalbos specialistų ar pedagogų pagalba.

21. Tais atvejais, kai progimnazijoje nėra švietimo pagalbos specialistų ar yra kitos priežastys, dėl kurių negali būti teikiama švietimo, kita pagalba ar netikslinga ją teikti progimnazijoje, administracijos atstovas nukreipia mokinį ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus) į Vilniaus miesto Psichologinę pedagoginę tarnybą ar kitas institucijas, teikiančias reikiamą pagalbą arba inicijuoja tarpžinybinį susitikimą su pagalbą teikiančiomis išorinėmis institucijomis.

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

22. Visi dokumentai, esantys mokinio asmens byloje, ir duomenys, susiję su mokiniu ir jo asmeniniu gyvenimu, yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti mokinio teises ir teisėtus interesus.

23. Tvarkos aprašas gali būti keičiamas arba papildomas, jeigu yra pasiūlymų iš progimnazijos bendruomenės, jie neprieštarauja Lietuvos Respublikos įstatymams, progimnazijos vidaus dokumentams, juos patvirtina progimnazijos direktorius.

24. Tvarkos aprašas aptartas progimnazijos Vaiko gerovės komisijos posėdyje 2019 lapkričio 11 d., ir patvirtintas progimnazijos direktoriaus.

Priedas Nr. 1

VILNIAUS PETRO VILEIŠIO PROGIMNAZIJS

REAGAVIMO Į PATYČIAS ŽINGSNIAI

Žingsniai	Priemonės
1. Pirmasis žingsnis	<ol style="list-style-type: none">1. Patyčios stabdomos.2. Žodinė pastaba (vykdo visi progimnazijos darbuotojai).3. Patyčių atvejis registruojamas patyčių registravimo žurnale (vykdo visi mokytojai). Mokytojas užregistruoja tą pačią dieną, kai įvyko patyčios, informuoja klasės vadovą.
2. Antrasis žingsnis	<ol style="list-style-type: none">1. Patyčios stabdomos.2. Patyčių atvejis registruojamas patyčių registravimo žurnale (vykdo visi mokytojai). Mokytojas užregistruoja tą pačią dieną, kai įvyko patyčios, informuoja klasės vadovą.3. Tėvų informavimas elektroniniu dienynu (vykdo klasės vadovas). Tėvai informuojami tą pačią arba kitą dieną, kai įvyko įvykis.4. Korekcinis pokalbis (vykdo klasės vadovas ir asmuo, kuris matė patyčias).
3. Trečiasis žingsnis	<ol style="list-style-type: none">1. Patyčios stabdomos.2. Patyčių atvejis registruojamas patyčių registravimo žurnale (vykdo visi mokytojai). Mokytojas užregistruoja tą pačią dieną, kai įvyko patyčios, informuoja klasės vadovą.3. Tėvų informavimas elektroniniu dienynu (vykdo klasės vadovas). Tėvai informuojami tą pačią arba kitą dieną, kai įvyko įvykis.4. Korekcinis pokalbis (vykdo pagalbos mokiniui specialistas ir(ar) klasės vadovas, asmuo, kuris matė patyčias).
4. Ketvirtasis žingsnis	<ol style="list-style-type: none">1. Patyčios stabdomos.2. Patyčių atvejis registruojamas patyčių registravimo žurnale (vykdo visi mokytojai). Mokytojas užregistruoja tą pačią dieną, kai įvyko patyčios, informuoja klasės vadovą.

	<ol style="list-style-type: none"> 3. Tėvų informavimas elektroniniu dienynu (vykdo klasės vadovas). 4. Tėvų kvietimas į mokyklą situacijos aiškinimuisi ir aptarimui (vykdo pagalbos mokiniui specialistai ir(ar) klasės vadovas). Dalyvauja mokinys, jo tėvai. 5. Sudaromas veikslių planas, numatant teikiamą pagalbą ir taikomas drausminimo priemones mokiniui.
5. Penktasis žingsnis	<ol style="list-style-type: none"> 1. Patyčios stabdomos. 2. Patyčių atvejis registruojamas patyčių registravimo žurnale (vykdo visi mokytojai). Mokytojas užregistruoja tą pačią dieną, kai įvyko patyčios, informuoja klasės vadovą. 3. Tėvų informavimas elektroniniu dienynu (vykdo klasės vadovas). 4. Pokalbis, dalyvaujant mokinio tėvams ir mokiniui, direktoriaus pavaduotojui ugdymui, pagalbos mokiniui specialistams ir(ar) klasės vadovui. 5. Veikslių plano korekcija, peržiūrint teikiamos pagalbos ir taikomų nuobaudų mokiniui priemones, įvertinant jų poveikį.
6. Šeštasis žingsnis	<ol style="list-style-type: none"> 1. Patyčios stabdomos. 2. Patyčius atvejis registruojamas patyčių registravimo žurnale (vykdo visi mokytojai). Mokytojas užregistruoja tą pačią dieną, kai įvyko patyčios, informuoja klasės vadovą. 3. Tėvų informavimas elektroniniu dienynu (vykdo klasės vadovas). 4. Vaiko gerovės komisijos posėdis (dalyvauja VGK nariai, klasės vadovas, mokinio tėvai ir mokinys)
7. Septintasis žingsnis	<ol style="list-style-type: none"> 1. Patyčios stabdomos. 2. Patyčius atvejis registruojamas patyčių registravimo žurnale (vykdo visi mokytojai). Mokytojas užregistruoja tą pačią dieną, kai įvyko patyčios, informuoja klasės vadovą. 3. Tėvų informavimas elektroniniu dienynu (vykdo klasės vadovas). 4. Pokalbis, kurį vykdo progimnazijos direktorius (dalyvauja direktoriaus pavaduotojas ugdymui, pagalbos mokiniui specialistai, klasės vadovas, mokinio tėvai ir mokinys).
8. Aštuntasis žingsnis	<ol style="list-style-type: none"> 1. Patyčios stabdomos. 2. Progimnazijos VGK kreipiasi su prašymu padėti spręsti susiklosčiusią situaciją į Vilniaus miesto tarpinstitucinio bendradarbiavimo skyrių.

**VILNIAUS PETRO VILEIŠIO PROGIMNAZIJOS
PATYČIŲ ATVEJŲ REGISTRACIJOS ŽURNALAS
2019-2020 M.M.**

DATA	ATVEJO APRAŠYMAS	ASMUO, ASMENYS, KURIE TYČIOJOSI	ASMUO, ASMENYS, PATYRĘ PATYČIAS	KAS PRANEŠĖ APIE PATYČIAS	ATLIKTI VEIKSMAI